

ВЖИВАННЯ ТЮТЮНОВИХ ТА НІКОТИНОВИХ ВИРОБІВ В УКРАЇНІ:

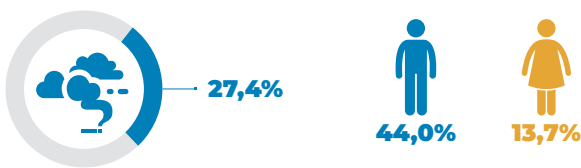
РЕЗУЛЬТАТИ СОЦІОЛОГІЧНОГО ОПИТУВАННЯ СЕРЕД ДОРΟΣЛОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ 18+

Квітень 2023. Основні результати

1. Споживання тютюнових та нікотинових виробів

Споживання будь-яких тютюнових та нікотинових виробів

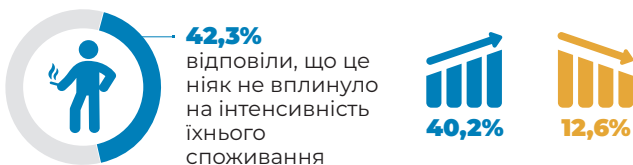
- Теперішні споживачі: **27,4%** (44,0% чоловіків та 13,7% жінок);

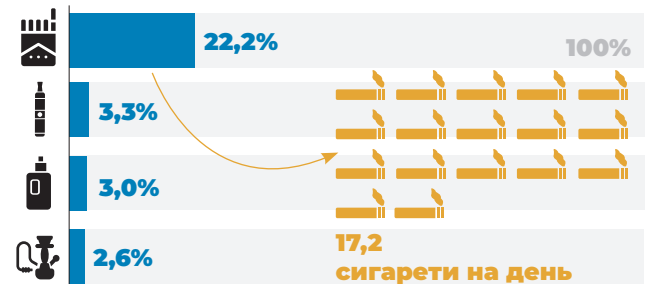
- Щоденні споживачі: **23,0%** (37,5% чоловіків та 11,1% жінок);
- Епізодичні споживачі: **6,8%** (10,3% чоловіків та 3,8% жінок).

З початком повномасштабної війни в Україні:

- 42,3%** відповіли, що це ніяк не вплинуло на інтенсивність їхнього споживання тютюну або нікотину;
- 40,2%** зазначили, що почали вживати трохи більше або значно більше тютюну або нікотину;
- 12,6%** повідомили, що почали споживати менше або значно менше.

Структура споживання тютюнових та нікотинових виробів

Електронні сигарети

- Електронні сигарети або інші пристрої для вейпінгу вживають **3,3%** (4,2% чоловіків та 2,5% жінок).

Тютюнові вироби для електричного нагрівання (ТВЕН)

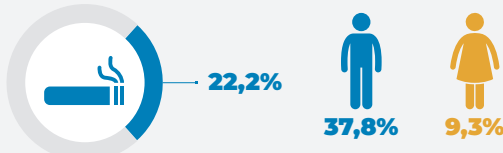
- ТВЕН вживають **3,0%** (3,4% чоловіків та 2,7% жінок).

Кальян з тютюном

- Теперішні курці — **2,6%**;
- Курцями кальяну є переважно молодь: найбільша частина споживачів — **8,9%** віком 18-29 років;
- Під час сеансу куріння курці ділять трубку (кальян) в середньому з двома іншими курцями (що створює також ризик поширення інфекційних хвороб).

Споживання сигарет

- Сигарети промислового виробництва споживають **83,3%** курців усіх видів тютюну²;
- Теперішні курці сигарет: **22,2%** (37,8% чоловіків та 9,3% жінок);

- Щоденні курці сигарет: **19,5%** (33,3% чоловіків та 8,1% жінок);
- Епізодичні курці сигарет: **2,7%** (4,5% чоловіків та 1,2% жінок);

- 41,0%** жінок (теперішніх курців сигарет) курять лише тонкі сигарети;

Щоденні курці викурюють **17,2 сигарети на день** (чоловіки — 18,6, жінки — 12,5). При середній ціні пачки сигарет у 80 грн можна оцінити витрати на одного курця у **25 112 грн на рік**³.

- Середній вік першої спроби куріння сигарет становить 17 років (15 р. — чоловіки і 19 р. — жінки). Щоденними курцями стають в середньому у 19 років (чоловіки — у 18 р., жінки — у 22 р).

1 Теперішні споживачі тютюнових або нікотинових виробів — це особи, які на момент опитування повідомили, що вживають хоча б один із видів досліджуваних виробів на щоденній основі або рідше, ніж щодня.

2 Курці усіх видів тютюну — особи, котрі відповіли, що натеper курять будь-які тютюнові вироби (в тому числі традиційні тютюнові вироби, кальян з тютюном, ТВЕН), щодня або час від часу.

3 Бюро ВООЗ в Україні: за умови, що середня вартість пачки сигарет в Україні на момент опитування складала 80 грн, можна здійснити наступні розрахунки: 1) 80 грн : 20 шт = 4 грн/шт. 2) 4 грн X 17,2 шт/день = 68,8 грн/день; 68,8 грн/день x 365 днів/1 рік = 25 112 грн/рік.

2. Освіта і куріння

■ **Освіта є фактором меншого рівня поширеності куріння.** Серед осіб з вищою освітою теперішні щоденні курці складають **14,8%**, з неповною вищою — **22,6%**, з професійно-технічною або нижчою — **25,0%**;

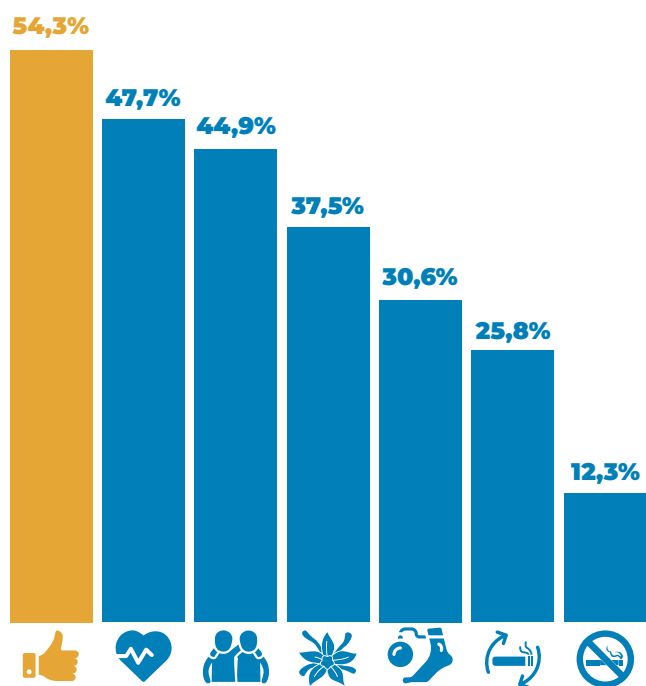
■ Освіта є фактором піклування про здоров'я. З-поміж курців з вищою освітою до лікарів зверталися **30,7%**, з неповною вищою освітою — **18,1%**, з професійно-технічною або нижчою — **14,6%**.

3. Причини вживання ТВЕН та е-сигарет

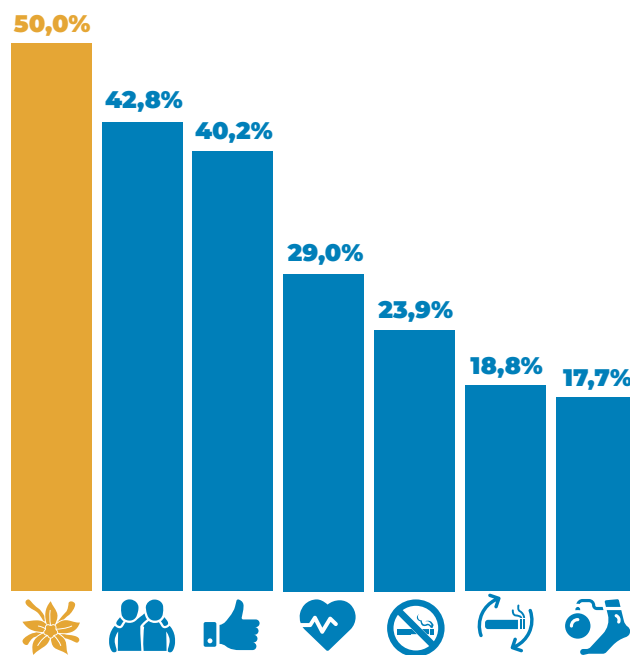
Теперішні споживачі ТВЕНів зазначили наступні причини їх споживання:

- **54,3%** — можливість використовувати їх там, де курити тютюн заборонено;
- **47,7%** — це «менш шкідливо», ніж курити тютюн;
- **44,9%** — вживання друзями або членами сім'ї;
- **37,5%** — подобається аромат, смак;
- **30,6%** — залежні від них;
- **25,8%** — щоб не почати знову курити тютюн;
- **12,3%** — щоб припинити курити тютюн.

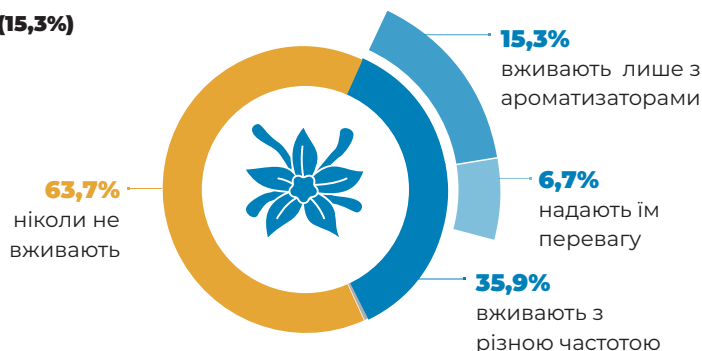
Теперішні споживачі е-сигарет зазначили наступні причини їх споживання:

- **50,0%** — приємний смак або запах;
- **42,8%** — вживання друзями або членами сім'ї;
- **40,2%** — можливість використовувати їх там, де куріння звичайних сигарет заборонено;
- **29,0%** — «менша шкідливість»;
- **23,9%** — щоб припинити курити шляхом переходу на е-сигарети;
- **18,8%** — щоб не почати знову курити сигарети;
- **17,7%** — бо є залежними від е-сигарет.

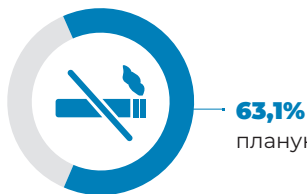
Споживання будь-яких тютюнових та нікотинових виробів з ароматизаторами

- **22,0%** вживають лише **продукти із ароматизаторами (15,3%)** або надають їм перевагу (**6,7%**);
- **63,7%** ніколи не вживають продуктів з ароматичними добавками;
- Жінки та молодь є основними споживачами виробів з ароматичними добавками, їх вживають завжди:
  - **29,8%** жінок;
  - **29,8%** 18-29-річних;
  - **18,8%** 30-44-річних.

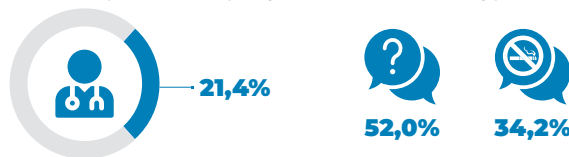
4. Припинення куріння (теперішні курці сигарет або кальяну протягом останніх 12 місяців)

- **63,1%** планують відмовитися від куріння, однак **7,1%** хотіли б це зробити найближчого місяця, а **16,4%** відчувають потребу у професійній допомозі;

- **41,8%** колишніх курців, котрі припинили курити впродовж останніх 12 місяців, і теперішніх курців традиційних тютюнових виробів або кальяну робили спроби припинити курити протягом останнього року; лише **6,3%** змогли утриматися понад 6 місяців;
- **36,3%** теперішніх курців традиційних виробів або кальяну протягом останніх 12 місяців робили невдалу спробу відмовитися від куріння;
- **48,2%** тих, хто намагався припинити курити, робили це зокрема через турботу про власне здоров'я;

- **21,4%** теперішніх та колишніх курців, які відмовилися від куріння впродовж останнього року, зверталися до лікаря або до іншого професійного медпрацівника: у **52,0%** таких курців лікар запитував, чи вони курять, і лише **34,2%** отримали пораду відмовитися від куріння;

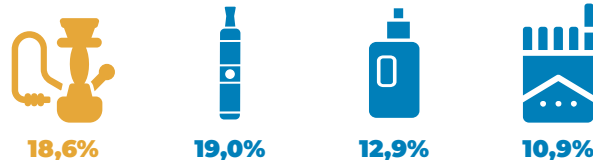
- **87,3%** теперішніх та колишніх курців, котрі робили спробу припинити курити, не зверталися по сторонню допомогу, окрім того:
  - **8,1%** шукали порад у літературі або в інтернеті;
  - **7,6%** використовували нікотинозамісну терапію чи інші лікарські засоби;
  - **1,7%** зверталися по консультації телефоном або онлайн;
  - **1,2%** зверталися по очні консультації, у тому числі в медичних закладах.

5. Вплив вторинного тютюнового диму (останні 30 днів)

- **28,8%** зазнавали впливу тютюнового диму у себе вдома, серед некурців — **23,9%**;
- **21,7%** працюючих наражалися на тютюновий дим у закритих приміщеннях на роботі, серед некурців — **16,2%**;
- **10,3%** спостерігали вживання ТВЕНів у себе на роботі, а **12,3%** наражалися на викиди е-сигарет;
- **29,5%** відвідувачів спостерігали вживання тютюнових виробів у ресторанах, кафе або барах. Із них **18,6%** бачили кальяни, **12,9%** — ТВЕНи та **10,9%** — сигарети. Окрім того, **19,0%** були свідками куріння е-сигарет;

- **6,9%** — спостерігали куріння у громадському транспорті;
- **6,2%** — у державних установах;

■ **26,7%** учасників зазначили, що, за їхніми спостереженнями, після початку повномасштабної війни оточуючі почали більше курити, а **45,6%** не помітили змін.

6. Інформування населення та реклама тютюну (останні 30 днів)

- **65,6%** спостерігали інформацію, спрямовану проти вживання тютюну або нікотину;
- Основними джерелами такої інформації є інтернет (**35,8%**), інформаційні плакати у закладах охорони здоров'я (**31,1%**), телебачення (**28,1%**), рекламні щити (**26,0%**);

35,8%

31,1%

28,1%

26,0%

22,5%

22,4%

10,2%

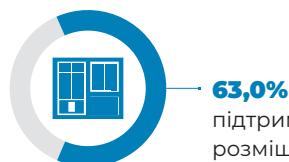
7,9%

- **37,8%** спостерігали рекламу або іншу інформацію, спрямовану на стимулювання продажів тютюнових або нікотинних виробів;
- Основні джерела реклами — точки продажу відповідної продукції (**22,5%**), мережа інтернет (**22,4%**), рекламні щити (**10,2%**), телебачення (**7,9%**).

7. Знання, ставлення та сприйняття

- **95,2%** знають, що куріння призводить до серйозних проблем зі здоров'ям у курців;
- **87,4%** знають, що вдихання вторинного тютюнового диму шкодить некурцям;
- Близько **75%** вважають, що вживання ТВЕН та е-сигарет викликає залежність та може призводити до серйозних проблем зі здоров'ям;
- **69,5%** переконані у шкідливості куріння кальяну з тютюном;

- **63,0%** підтримують заборону викладки / розміщення тютюнових виробів у місцях продажу.

	Усього	Стать		Вікові групи				Тип поселення	
		Чоловіки	Жінки	18-29	30-44	45-59	60+	Міське	Сільське
Теперішні споживачі тютюнових та нікотинових продуктів	27,4%	44,0%	13,7%	36,1%	35,8%	29,4%	12,5%	28,0%	26,4%
Теперішні щоденні споживачі тютюнових та нікотинових продуктів	23,0%	37,5%	11,1%	24,2%	30,2%	27,0%	11,6%	23,8%	21,6%
Теперішні епізодичні споживачі тютюнових та нікотинових продуктів	6,8%	10,3%	3,8%	18,8%	9,1%	3,0%	0,9%	7,5%	5,2%
Теперішні споживачі тютюнових продуктів	26,7%	43,1%	13,1%	32,8%	35,1%	29,3%	12,5%	27,1%	26,0%
Теперішні щоденні споживачі тютюнових продуктів	22,3%	36,6%	10,4%	20,7%	29,5%	27,0%	11,6%	22,7%	21,4%
Теперішні епізодичні споживачі тютюнових продуктів	5,9%	9,0%	3,4%	16,5%	7,9%	2,6%	0,9%	6,5%	4,8%
Теперішні курці тютюну	26,7%	43,1%	13,1%	32,8%	35,1%	29,3%	12,5%	27,1%	26,0%
Теперішні щоденні курці тютюну	22,2%	36,5%	10,4%	20,4%	29,5%	27,0%	11,6%	22,6%	21,4%
Теперішні епізодичні курці тютюну	5,8%	8,8%	3,4%	16,5%	7,7%	2,6%	0,9%	6,4%	4,8%
Теперішні курці сигарет промислового виробництва	22,2%	37,8%	9,3%	22,0%	29,8%	26,2%	11,2%	21,4%	23,9%
Теперішні щоденні курці сигарет промислового виробництва	19,5%	33,3%	8,1%	14,7%	26,2%	25,1%	10,5%	19,0%	20,5%
Теперішні епізодичні курці сигарет промислового виробництва	2,7%	4,5%	1,2%	7,3%	3,6%	1,2%	0,7%	2,4%	3,4%
Теперішні курці кальяну з тютюном	2,6%	3,9%	1,6%	9,8%	3,6%	0,0%	0,0%	3,6%	0,8%
Теперішні споживачі електронних сигарет	3,3%	4,2%	2,5%	9,9%	4,9%	0,7%	0,2%	4,3%	1,3%
Теперішні споживачі тютюнових виробів для електричного нагрівання	3,0%	3,4%	2,7%	7,2%	4,8%	1,6%	0,2%	4,5%	0,2%
Теперішні споживачі бездимного тютюну	0,1%	0,3%	0,0%	0,3%	0,2%	0,0%	0,0%	0,2%	0,0%
Теперішні споживачі нікотинових подушечок	0,2%	0,3%	0,0%	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,0%

Про методологію

Опитування проводилося з 4 до 12 квітня 2023 року методом телефонного інтерв'ю. Було опитано 2020 дорослих жителів України віком 18 років і старших. Застосовувалась випадкова вибірка номерів мобільних телефонів, згенерованих випадковим чином (random digit dialing). На етапі обробки даних отримані результати були зважені з урахуванням статево-вікової структури постійного населення України відповідно до даних Державної служби статистики станом на 1 січня 2022 року⁴. Вибірка дослідження репрезентативна для дорослого населення України (віком 18 років і старших). Населення, що мешкає на тимчасово окупованих територіях, де не працюють українські оператори мобільного зв'язку, не брало участі в опитуванні.

⁴ Для цілей зважування та аналізу результатів використовувалося місце проживання респондента (макрорегіон та тип поселення) до 24 лютого 2022 року.